

Wat zien gemeenten in een buurtsportcoach?

Er is veel variatie in visie en aanpak van gemeenten wat betreft de inzet van de buurtsportcoach. Uit interviews met beleidsmedewerkers uit 18 gemeenten blijkt dat de buurtsportcoach vooral ingezet wordt voor nieuwe doelgroepen. Daarnaast zullen ze meer vraaggestuurd werken dan combinatiefunctionarissen. De cofinanciering voor hun aanstellingen komt in de meeste gevallen vooral uit de eigen gemeentekas. Daarnaast omarmen gemeenten het idee van de Sportimpuls, maar ze vinden het jammer dat hun eigen rol daarin beperkt is.

In opdracht van het ministerie van VWS voeren Mulier Instituut en Kennispraktijk al weer voor het derde achtereenvolgende jaar het *Verdiepingsonderzoek Brede impuls combinatiefuncties* uit. Het Rijksbeleid en daarmee ook het onderzoek is verbreed met buurtsportcoaches en sportimpulsprojecten. Er zijn in het voorjaar van 2013 interviews afgenomen bij beleidsmedewerkers van 18 gemeenten. Deze gemeenten werken in het voorjaar van 2013 mee aan het onderzoek. De selectie van gemeenten is gebaseerd op de grootte en geografische spreiding. Dit kunnen groei- of krimpgemeenten zijn. Het belangrijkste onderdeel van het onderzoek, de dataverzameling bij de buurtsportcoaches en combinatiefunctionarissen zelf en bij de betrokken maatschappelijke partners, is nog in volle gang. Veel gemeenten zijn op dit moment bezig met het vaststellen van een visie en aanpak voor de inzet van buurtsportcoaches. Vanwege de actualiteit en om gemeenten de gelegenheid te bieden om van elkaar te leren, schetsen het Mulier Instituut en Kennispraktijk alvast een beeld van hoe de 18 gemeenten bezig zijn met de invulling van buurtsportcoaches.

De eerste buurtsportcoaches zijn al aan de slag

In ruim een derde van deze gemeenten geeft men aan dat buurtsportcoaches al actief zijn en in de overige gemeenten zit men midden in de fase van visie- en planvorming. Enkele gemeenten zitten aan het begin in de oriëntatiefase en zullen pas later dit jaar bepalen op welke wijze de buurtsportcoaches precies worden aangesteld. De buurtsportcoaches die al zijn aangesteld, zijn tot op heden vaak bestaande professionals die nu een nieuwe baan hebben als buurtsportcoach. Soms zijn nieuwe mensen aangenomen, die optimaal passen bij het gevraagde functieprofiel van de buurtsportcoach.

Gemeentelijke rol en visie onder een vergrootglas

Bezuinigingen dwingen gemeenten om na te denken over de visie op sportstimulering. De inzet van publieke middelen op cultuur en sport liggen onder een politiek en maatschappelijk vergrootglas. Bezuinigingen lijken met name cultuur te treffen en in mindere mate sport. Deze 18 gemeenten willen tot op heden nog steeds een actief sportstimuleringsbeleid voeren. Sport wordt daarbij steeds vaker als middel ingezet voor maatschappelijke doeleinden. Sport wordt dan ook steeds vaker gezien als (belangrijk) onderdeel van 'beweegbeleid' (of welzijn/ gezondheid), in plaats van dat bewegen een onderdeel is binnen sportbeleid.

'Afgelopen jaar zijn er ook buurtevenementen georganiseerd. Hierbij wil de buurtsportcoach zo veel mogelijk organisaties in wijk betrekken. Dus echt sport als middel om verbinding tot stand te brengen.' (3^e tranche gemeente)

Rol en taken buurtsportcoach t.o.v. combinatiefunctionaris

Waar de combinatiefunctionaris vooral gericht is op het organiseren van sportaanbod en netwerkopbouw, wordt de buurtsportcoach meer vraaggestuurd ingezet. De buurtsportcoaches hebben minder vaak en intensief een rol in het bewegingsonderwijs, dan de combinatiefunctionarissen. Ze worden vaker breed voor de wijk ingezet. Bij deze inzet heeft de buurtsportcoach een meer coachende rol in plaats van uitvoerend. Met de buurtsportcoach is er daarnaast een grotere focus op samenwerking tussen verschillende instellingen. Naast onderwijs, sport en cultuur moeten bruggen geslagen worden tussen bijvoorbeeld welzijnsorganisaties en verenigingen in buurten. Tot slot vindt bij de meeste gemeenten een verbreding plaats van de doelgroepen. Slechts een enkele gemeente gaat zich specifiek dan voorheen richten op inactieve doelgroepen.

'Buurtsportcoaches worden breed voor de wijk ingezet, niet meer specifiek in het bewegingsonderwijs.' (2^e tranche gemeente)

'Maar dat netwerk opbouwen bleek dus wel heel belangrijk te zijn en daar zijn we op verder gegaan.' (2^e tranche gemeente)

Competenties buurtsportcoaches en betekenis voor leidinggevend en opleiders

De gemeenten geven aan dat functionarissen vooral communicatief sterk moeten zijn. Ze moeten goed in staat zijn om contacten te onderhouden en om verbindingen te leggen tussen organisaties in de buurt. Het is dan ook van belang dat zij goed kunnen samenwerken, aldus de gemeenten. Kenmerkend voor de functionarissen is dat ze jong en enthousiast zijn. Steeds vaker hebben zij een hbo achtergrond op hbo-niveau in plaats van een Cios/ S&B vooropleiding op mbo-niveau. Hier en daar wordt gezegd dat de professionaliteit van de functionarissen belangrijker wordt nu ze meer gaan functioneren op wijkniveau. De buurtsportcoaches moeten serieus genomen worden door alle verschillende partijen. Hiervoor is een bepaalde uitstraling, ervaring en denk-/werkniveau van groot belang.

'Op wijkniveau de rol nog veel verder ontwikkelen. Is succesvol, maar onze rol in de wijk, dat ze ons ook als serieuze partner zien, daar moeten we nog stappen in maken. Komt misschien ook door dat trainingspak.' (3^e tranche gemeente)

'De combinatiefunctionaris zal vooral veel resultaten boeken als ze zich goed kunnen wortelen in de verenigingen en aan de schoolkant gestructureerd activiteiten kunnen wegzetten.' (1^e tranche gemeente)

Organisatie en financiering

De verhoudingen van het aantal fte's verdeeld over sport en cultuur zijn over de 18 gemeenten vergelijkbaar. De inzet op cultuur is klein, maar vaak wel blijvend. De functionarissen zijn bij veel verschillende soorten werkgevers ondergebracht. Soms bij de gemeente zelf, maar ook bij sportverenigingen, schoolbesturen en lokale stichtingen. Bij veel gemeenten wordt aangespoord op deelnemersbijdragen bij sportactiviteiten (niet verplicht). Ook wordt er nadrukkelijker dan bij de combinatiefuncties ingezet op cofinanciering vanuit lokale organisaties. De dekking vinden voor de benodigde cofinanciering is een grote uitdaging. Toch komt de benodigde cofinanciering nog steeds met name bij de gemeente zelf vandaan. Daarbij worden geldstromen van sportstimulering vaker dan voorheen gekoppeld aan die van andere beleidsvelden (zoals welzijn, onderwijs, zorg, jeugd, cultuur). Het is voor de meeste gemeenten niet zeker dat het ze gaat lukken om de benodigde cofinanciering tot en met 2016 te dekken. Dit is een grote uitdaging.

'Nu per 1 januari zijn er mensen opnieuw aangesteld, aantal oude combinatiefunctionaris zijn tot buurtsportcoach benoemd, enkele ook niet. Met name de personen die LO geven op de scholen, hebben geen nieuwe aanstelling gekregen, dat gaat afnemen, we zoeken dus andere deskundigheid.' (2^e tranche gemeente)

'Er wordt gestreefd naar een eigen bijdrage van deelnemers, hoewel daar niet op wordt afgerekend. Voor de rest is de cofinanciering (bijna) helemaal gemeentelijk gedekt. Wel vanuit verschillende sectoren.' (1^e tranche gemeente)

Gemeente en Sportimpuls

Sportaanbieders worden door de Sportimpuls geprikkeld om ondernemender te worden en kunnen vanuit hun eigen ambities projecten zelf oppakken. Ze moeten zelf nadenken over ideeën en plannen. Dit vinden de gemeenten positief. De gemeenten vinden het ook positief dat gekozen kan worden uit bestaande succesvolle interventies. Door bij de Sportimpuls de vraag van lokale sportaanbieders centraal te stellen, wordt wel het risico gelopen dat ideeën en plannen niet optimaal aansluiten op het gemeentelijk beleid. Verschillende gemeenten hebben het gevoel dat ze door de manier van werken van de Sportimpuls buiten spel worden gezet. Hier zijn ze dan ook kritisch over. Een aantal gemeenten heeft zich bij de Sportimpuls pro-actief opgesteld door zelf informatie te verspreiden en actief mee te denken met potentiële aanvragers.

'We hebben verenigingen geattendeerd op de sportimpuls. We hebben ze gevraagd om hun plan naar ons toe te sturen. We hebben er een ondersteuningsverklaring bij geleverd hoe de aansluiting was op gemeentelijk beleid.' (1^e tranche gemeente)

'Het buitenspel zetten van de gemeente is echt een slechte zaak.' (2^e tranche gemeente)

'De verenigingen hebben de gemeente wel nodig, de procedure is dermate zwaar en moeilijk dat ze ons wel nodig hebben.' (2^e tranche gemeente)

Wij willen de beleidsmedewerkers van de 18 gemeenten bedanken voor de prettige, openhartige en leerzame gesprekken!

Najaar 2013 verschijnen de totale rapportages over de Brede impuls combinatiefuncties en Sportimpuls. Voor vragen over deze factsheet of het onderzoek kunt u terecht bij Anneke von Heijden (a.vonheijden@mulierinstituut.nl) of Marja Leijenhorst (m.leijenhorst@kennispraktijk.nl).

Voor meer informatie over het programma Sport en Bewegen in de Buurt kunt u contact opnemen met het Projectbureau Sport en Bewegen in de Buurt: [070-3738053](tel:070-3738053) / info@sportindebuurt.nl of neem een kijkje op www.sportindebuurt.nl

Het ministerie van VWS laat dit voorjaar een evaluatie van de Sportimpuls uitvoeren, waarbij ook de rol van gemeenten bij deze impuls uitgebreid aan de orde zal komen.